

Dittrich Söderman, Hanna
Tel: 010-698 1517
Hanna.dittrich.soderman
@naturvardsverket.se

PM
2016-07-07   Ärendenr:
NV-05231-16

Vägledning till länsstyrelserna gällande beredning av beslut om licensjakt efter varg

Regionalt beslutsfattande och nationellt ansvar

Delegering av beslutanderätten för licensjakt efter varg innebär förändrade roller för både länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Ansvaret att besluta om licensjakt flyttas till regional nivå och Naturvårdsverkets roll som vägledande myndighet förtydligas. Länsstyrelserna som beslutsfattare inom rovdjursförvaltningen stärks. Det innebär också att länsstyrelserna i sina regionala beslut måste göra vissa nationella avvägningar. Länsstyrelserna ansvarar t ex för att bedöma om gynnsam bevarandestatus för arten kan upprätthållas i samband med t.ex. beslut om licensjakt. Länsstyrelserna är även ansvariga för att göra bedömningar om var uttaget vid en eventuell licensjakt ska ske samt hur man kan främja spridning. Naturvårdsverket ansvarar för nationella planer och processer som, tillsammans med de åtgärder som länsstyrelserna beslutar om, säkerställer att gynnsam bevarandestatus för rovdjuren upprätthålls. Naturvårdsverket ska även verka för att tydliggöra den nationella rovdjurspolitikens målsättningar och vägleda länsstyrelserna i det regionala beslutsfattandet. Naturvårdsverket överprövar inte längre länsstyrelsernas beslut om licensjakt. Sådana mål hanteras av allmän förvaltningsdomstol.

Delegerad rätt att besluta om licensjakt

Om inventeringsresultatet för varg visar att populationerna uppnår den nationella referensnivån och överstiger miniminivåerna i respektive förvaltningsområde kan Naturvårdsverket enligt 24 a § jaktförordningen (1987:905) delegera rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelsen. Därmed är det länsstyrelserna som fattar beslut om licensjakt efter varg.

När Naturvårdsverket delegerar rätten att fatta beslut om licensjakt gör Naturvårdsverket en bedömning om populationen sammantaget ligger över miniminivån i förvaltningsområdet. Det innebär att ett län inom

förvaltningsområdet kan ligga under sin miniminivå och ändå få beslutanderätten delegerad till sig. I förarbetena uttalas bl.a. följande *Det är viktigt att det regionala ansvaret för förvaltningen av stora rovdjur samordnas på en högre nivå än länsnivå, bl.a. eftersom rovdjurens hemområden och revir inte sällan är länsöverskridande och därför att en sådan förvaltning ger en bättre helhetssyn. Om miniminivån uppnås på rovdjursförvaltningsområdesnivå, bör det ge en ökad möjlighet till adaptivitet i förvaltningen av stora rovdjur för de län som ingår i området. Det bör således räcka med att miniminivån uppnås på förvaltningsområdesnivå för att alla länsstyrelser inom området ska få ta ansvar för licensjakt. Delegation bör alltså även kunna ske till de län inom området som inte har nått sin miniminivå* (se prop. 2012/13:191 s 51 f.).

Återtagande av delegerad rätt att besluta om licensjakt

Enligt 24 c § jaktförordningen ska Naturvårdsverket fortlöpande bedöma om länsstyrelsernas regionala beslut om licensjakt försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, eller om möjligheten annars utnyttjas i för stor omfattning. Om Naturvårdsverket bedömer att så är fallet, får verket ändra eller återkalla ett sådant beslut. Naturvårdsverkets tolkning av jaktförordningen är att detta är de enda skälen för ett eventuellt återtagande av rätten att besluta om licensjakt.

Referensvärden och gynnsam bevarandestatus

Riksdagen beslutade i december 2013 att vargens referensvärde för gynnsam bevarandestatus, när det gäller populationen i Sverige, ska vara inom intervallet 170-270 individer (se prop. 2012/13:191 s. 34 f.). Naturvårdsverket fastställde därefter att ett referensvärde för gynnsam bevarandestatus för varg i Sverige skulle vara 270 vargar, vilket 2013 rapporterades till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet. Sådan rapportering sker vart sjätte år. Nästa inrapportering sker 2019.

Regeringen uppdrog den 1 april 2014 åt Naturvårdsverket att, utifrån ett brett vetenskapligt underlag, uppdatera befintlig sårbarhetsanalys för varg och med den som grund utreda vad som krävs för att vargpopulationen i Sverige ska anses ha gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Naturvårdsverket redovisade detta uppdrag i oktober 2015¹. I redovisningen konstaterade Naturvårdsverket att det för gynnsam bevarandestatus behövs minst 300 vargar i Sverige samt att minst en ny immigrant från Finland eller Ryssland reproducerar sig med de skandinaviska vargarna under naturliga förhållanden varje femårsperiod. Vidare konstaterades att vargen i Sverige för närvarande har gynnsam bevarandestatus².

Referensvärden och miniminivåer i relation till gynnsam bevarandestatus

Referensvärde är ett begrepp som härleds från EU-rätten. Medlemsstaterna ska identifiera referensvärden för bl.a. varg och använda dessa för att utvärdera om

¹ Se Delredovisning av regeringsuppdraget att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15, oktober 2015.

² A.a. s. 7 f.

nuvarande populationsstorlek och utbredning är tillräckligt stor för att artens bevarandestatus ska bedömas som gynnsam. För att säkerställa att referensvärdet uppnås och att vargen har gynnsam bevarandestatus i Sverige används regionala miniminivåer³. Naturvårdsverket fastställer miniminivåer för bl.a. varg för såväl rovdjursförvaltningsområdena som respektive län.

Naturvårdsverket anser att nytt vetenskapligt underlag om hur man bedömer vargens bevarandestatus måste beaktas i beslutsfattandet även innan nästa rapporteringstillfälle till EU. I ett regionalt beslut om möjligt uttag för licensjakt efter varg bör alltså även siffran 300 individer beaktas. Detta följer av 23 c § jaktförordningen som anger att licensjakt endast kan tillåtas under förutsättning att jakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Minimnivåerna för varg har ännu inte justerats utifrån det nya vetenskapliga underlaget om vargens bevarandestatus. En miniminivå ligger fast till dess att nya beslut fattas. Därmed behöver både siffran 270 samt 300 individer beaktas i beslut om licensjakt.

Naturvårdsverket gör bedömningen att det vid det regionala beslutsfattandet om möjligt uttag vid en licensjakt primärt är miniminivån för förvaltningsområdet som förvaltningsområdets län ska upprätthålla, tillsammans med det nationella referensvärdet. Under den period som miniminivåerna är fastställda kan det hända att ett visst län vid ett givet tillfälle ligger under sin miniminivå av olika anledningar. Om länet trots detta ser ett behov av att vidta vissa förvaltningsåtgärder, så som licensjakt, gör Naturvårdsverket bedömningen att detta kan vara möjligt eftersom det i första hand är miniminivån för förvaltningsområdet som ska upprätthållas och garantera att gynnsam bevarandestatus upprätthålls nationellt. Det finns inget uttryckligt förbud mot att även län som ligger under sin miniminivå beslutar om licensjakt. Naturvårdsverkets tolkning, särskilt mot bakgrund av ovan citerade förarbetsuttalande, är att det bör vara möjligt även för dessa län att fatta beslut om licensjakt, så länge som förvaltningsområdets miniminivå inte riskeras och samverkan med övriga län i området har skett. Samverkan mellan förvaltningsområden behöver också ske i beredningen av jaktbeslut för att garantera att gynnsam bevarandestatus på nationell nivå inte riskeras, eller att övergripande politiska mål så som ökad spridning inte omöjliggörs eller motverkas.

Bedömning av utrymme för licensjakt efter varg

Delegeringen av beslut om licensjakt till länsstyrelserna innebär att ansvaret för att bedöma utrymmet för licensjakt i länen enligt 23 c § jaktförordningen flyttas från nationell till regional nivå.

Naturvårdsverket anser att utgångspunkten för bedömningen av möjligt jaktligt uttag främst bör utgå ifrån den senast fastställda inventeringen. Beskattningsmodeller kan vara ett ytterligare underlag vid bedömning av möjligt utrymme för licensjakt. I de beskattningsberäkningar som har gjorts 2015 och

---

³ Det minsta antal föryngringar per år som förvaltningen ska syfta till att upprätthålla, se 4 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

2016 tar man hänsyn till den uppskattade tillväxten från årets inventering till nästa års inventering för vargstammen nationellt. Vid bedömning av möjligt jaktligt uttag bör viss hänsyn kunna tas även till förväntad regional tillväxt och preliminära inventeringsresultat. Naturvårdsverket anser dock att en regionalt uppskattad tillväxttakt och ett preliminärt inventeringsresultat inte ensamt bör tillmätas avgörande betydelse vid bedömningen av kriteriet gynnsam bevarandestatus. Man bör alltid kunna göra bedömningen att jakten som sådan inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. En grundlig redogörelse för de regionala beräkningarna bör finnas med i jaktbeslutet. Licensjakt i ett län bör inte riskera förvaltningsområdets miniminivå, även med hänsyn taget till behovet av skyddsjakt under den aktuella tidsperioden. Det bör alltid finnas en marginal till referensvärdet.

Inriktning vid beskattning

I Naturvårdsverkets beslut om licensjakt efter varg 2014 (NV-08512-13) anges att jakten ska inriktas på att ta bort hela revir. ”Jakten ska inriktas mot hela revir ... Om möjligt ska hela revir tömmas”. Naturvårdsverket bedömde vid den tidpunkten att det var mest ändamålsenligt att tömma hela revir utifrån syftet om att minska koncentrationen där den är som tätast. När beslutsfattandet flyttades till regional nivå har Naturvårdsverket i överprövningar av regionala beslut fortsatt bedömt att det var mest ändamålsenligt att tömma hela revir (se överprövning licensjakt varg 2016 Värmland dec 2015, NV-08289-15).

Viltförvaltningen är adaptiv. Därför bör länsstyrelserna fortlöpande bedöma om man uppnår syftet med jakten genom de metoder man använt vid tidigare jakter. Hur en länsstyrelse väljer att rikta jakten bör vara tydligt kopplat till hur man tror att man uppnår syftet med jakten. Länsstyrelserna bör även motivera väl varför man väljer att ändra strategi. Oavsett hur man väljer att rikta jakten behöver man följa 4 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2014:24) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter varg som föreskriver att länsstyrelsen ska ange var inom länet jakten får bedrivas samt att licensjakt efter varg inte får bedrivas i revir med säkerställd etablering av genetiskt viktig varg.